

**PÁZMÁNY PÉTER KATOLIKUS EGYETEM
HITTUDOMÁNYI KAR**

Szerző: Udvardy Tamás

**A Szociális Missziótársulat alapításának előzményei és
fejlődése eredeti forrásművek és folyóiratok tükrében**

TÉZISFÜZET DOKTORI DISSZERTÁCIÓHOZ

Témavezető: Dr. Török József

Budapest, 2014

A Szociális Missziótársulat alapításának előzményei és fejlődése eredeti forrásművek és folyóiratok tükrében

Kutatás célja

A szociális Missziótársulat kialakulásáról, fejlődéséről átfogó tanulmány még nem készült. Az utóbbi időben voltak néhányan, akik foglalkoztak az említett szerzetesrenddel, de azok ismeretterjesztő jelleggel írtak (Pl: Novák István, A Szociális Missziótársulat története, Budapest, 2000; összesen 41 oldalas kis füzet). Készült a Társulat egy-egy mai intézetének életére, az ott folyó nevelési tevékenységre vonatkozó szakdolgozat (Pl: Éhmann-né Antal Erzsébet, A Szociális Missziótársulat helye és szerepe a szociális ellátórendszerben, Sopron, 2013; szakdolgozat, összesen 40 oldal).

E tanulmányban, a vizsgálódás fókuszába egy olyan magyar alapítású női szerzetesrend került, ami az Egyház szociális tanítását megelőzve, a XX. század elején, a társadalmunk elszegényedett, kihasznált rétegeinek felkarolását társadalmi szinten kívánta megvalósítani. E dolgozat célja, hogy tudományos igénnyel és objektíven tárja fel a Szociális Missziótársulat keletkezésének hátterét, alapításának közvetlen előzményeit, kibontakozását, a múltban és a jelenben betöltött szerepét.

Módszertan

A Szociális Missziótársulat bemutatásánál pontos hivatkozások történnek az akkori újságokra. A nehézséget az okozta, hogy a korabeli újságírók a helyszínek, az időpontok kellő ellenőrzése nélkül jegyezték le az eseményeket, így a cikkekben többször pontatlan adatközlés történt. A különböző újságok ugyanarról a történetről másképpen számolnak be. Az állításaik nem egyeznek meg egymással, ami az eligazodást megnehezítette. E disszertációban lévő álláspont kialakítását, az eredeti forrásművek áttanulmányozása és levéltári dokumentumok felkutatása segítette.

A témák csoportosítása

Ez a dolgozat a Szociális Missziótársulat történetét alapvetően kronologikus sorrendben mutatja be. Kivételt kellett tenni a szorosan összetartozó fogalmak ismertetésénél (például: lelkeségi hatások, vagy a Társulat szabályzatának kialakulásának folyamata), amikor az időbeliséghez való ragaszkodás az érthetőség rovására ment volna.

Legfontosabb témák, és következtetések

Történelmi háttér

Az országos Nővédő Egyesület tevékenysége

Farkas Edit és a Szociális Missziótársulat

A Szociális Missziótársulat alapításának közvetlen előzményei és feltételei,

A Szociális Missziótársulat történelmének áttekintése

A Szociális Missziótársulat és Szociális Testvérek Társaságának szétválása

A Szociális Missziótársulat szabályzatának kialakulásának folyamata

A Szociális Missziótársulat és a mai világ kapcsolata

A 19. század folyamán Európában óriási mértékű demográfiai változás következett be. Népessége 100 év alatt több mint kétszeresére emelkedett. A lakosság számának növekedésével, fokozódott a városiasodás: ugyanebben az időintervallumban a városiak száma 15%-ról 60%-ra emelkedett. A mezőgazdasági termelés helyett az ipari termelés vált hangsúlyossá. A gazdasági tevékenység sokszorosára bővült, hatalmas gyárak alakultak ki, ahol egyfajta rabszolgaság jött létre: a gyártulajdonosok meggazdagodtak, miközben a munkások elszegényedtek. Naponta minimális bérért 12-14 órát dolgoztak a férfiakon kívül a nők, sőt még a kamaszok is. Az anyagiakra való törekvés átrendezte a családokat, az asszonyok nem voltak otthon, így a gyermekek védtelenek lettek. A fiatal lányok legtöbbször cselédként helyezkedtek el, és gyakran voltak kiteve uruk kénye kedvének.

Emellett egymást követték a világméretű gazdasági válságok, a legsúlyosabbak: 1857-58 és 1873-76 években. Ez végképp megnehezítette az amúgy is szerencsétlen sorban élő emberek ezreit. Ezekben a válságos időkben milliók tengődtek minimális segélyekből vagy szemétkébe dobott maradékokból, sokan elhagyták hazájukat és a tengerentúl kerestek jobb megélhetést.

A munkások helyzete teljesen kilátástalanná vált. Az egész napos kemény munkáért, nem kerestek annyit, hogy meg tudtak volna élni, vidéki birtokaik sem voltak. Ráadásul a liberalizmus térhódítása megnehezítette a vallásgyakorlást és a közösségi összejövetelek megtartását, az emberek elszakadtak egymástól.

A munkások helyzetének védelmére alakultak szervezetek, de eredmény nélkül meg is szűntek. 1864-ben alapították meg a Nemzetközi Munkásszövetséget (I. Internacionálé), de a történetét állandó viszálykodások jellemezték, míg végül 1876-ban feloszlott. A II. Internacionálé 1889-től az első világháborúig próbálta összehangolni a szocialisták erőfeszítéseit, de ez sem ért el semmit, állandó viták húzódtak politikai kérdésekről, a sztrájk, illetve a háború szükségességéről.

A szocializmus eszméje, a termelőeszközök társadalmi tulajdonán alapuló, új, igazságos társadalmi rend nemes célkitűzés volt, de gyakorlatban nem lehetett megvalósítani, ahol mégis erőltették, ott ugyanolyan igazságtalan rendszer jött létre, mint a kapitalizmus.

A XIX. század végének legnagyobb problémáját a nincstelenné vált emberek tömege, valamint a munkások számának megsokszorozódása és helyzetük kilátástalansága okozta. Megalázó körülmények között kellett dolgozniuk. Méltányos fizetésről, tisztességes munkakörülményekről, betegszabadságról álmodni sem lehetett.

Az Egyház érzékenyen reagált a társadalmi igazságtalanságokra és a szociális gondokra. XIII. Leó pápa (1878–1903) hatalmas érdeme, hogy 1891-ben megjelentette a Rerum Novarum című enciklikát. Ebben azt állítja, hogy a különböző társadalmi osztályok nem tekinthetők eleve ellenségnek,¹ a munkaadók nem nézhetik munkásaikat rabszolgának,² továbbá egyes emberek tulajdonában lévő vagyonból kötelezettségek is erednek.

A XIX. században lezajlott folyamatok, némi fáziskéséssel, Magyarországot is elérték. A városok lakóinak száma felduzzadt, a nyomor fokozódott, a cselédek tömegesen szegődtek el polgári lakásokba. Az egyszerű munkásokat rendszeresen megkárosították, gyermekeik meg írástudatlanok maradtak.

Az Országos Katolikus Nővédő Egyesület a munkásnőket akarta szervezetbe tömöríteni, erkölcsi szintjüket növelni, továbbtanulásukat segíteni, anyagilag támogatni. Ezt a munkát Pálffy Pálné kezdte, majd Farkas Edit folytatta, aki munkásnőket, lányokat a képzettségüknek, munkájuknak megfelelően csoportokba szervezte.

¹ RN 15.

² RN 17

A XIX és XX század fordulóján élő Farkas Edit felismerte, hogy problémák orvoslására már nem elégségesek a hagyományos jótékonykodási eszközök, hanem hivatásos, képzett személyekből álló közösségre van szükség, ezért 1908-ban megalakított egy új, kizárólag magyar női szerzetesrendet: a Szociális Missziótársulatot. A Missziótársulat célját úgy határozta meg, hogy jöjjön létre egy olyan testület, melynek tagjai a szociális hivatást tekintik életük főcéljának és megfelelő képzést elsajátítva, életük teljes erejével szolgálják a szegények, az elhagyatottak és veszélyeztetettek ügyét. Olyanok, akik el akarják végezni azokat a munkákat is, amelyeket más szerzetesrendek, kötöttebb helyzetüknél fogva nem tehetnek. Ezen kívül koordinálni akarják azokat is, akik életük idejének csak kis részében, vagy meghatározott ideig tudnak a segítségnyújtásba bekapcsolódni. Végsősoron minden tevékenységükkel, a liturgikus apostolkodással és a szociális feladatok tehermentesítésével az Egyház szolgálatára akarnak lenni.

Szociális Missziótársulat előzményeiben Páter Leo nevű kármelita pap nevét kell megemlíteni. Ő létre akart hozni egy vallásos társulatot. 10 lány jelentkezett, de az együttélésük nem volt hosszú életű. Csak ketten maradtak közülük. Őket Farkas Edit vette pártfogásba és megalapította a Szociális Missziótársulatot, ahová még három középiskolai tanárnőt is hívott.

A Szociális Missziótársulat megalapítása szükségszerű volt. Olyan korban jött létre, amikor fogékonyság mutatkozott a másik felé odaforduláshoz, a társadalom vagyonos rétege is örömmel adományozott nemes célokra, voltak olyan fiatal hölgyek, akik egész életüket akarták Istennek és az emberek szolgálatára szentelni. A Missziótársulat minden korosztálynak szervezett programokat. Misszióházakat hozott létre Budapesten, és számtalan kisebb városban. Bármiféle emberi nyomorúságot enyhíteni akartak. Népkonyhákat nyitottak, szállást biztosítottak, játék-klubokat hoztak létre, varrőzemet létesítettek, háborúban betegeket ápoltak. Életmódjuk lehetővé tette, hogy sokféle módon, és sok embernek nyújtsanak segítséget.

A Missziótársulatnak az örökfogadalommal elkötelezett nővéreken kívül, voltak kültagjai (extern member), olyan nők, akik családi élethivatásuk mellett nyújtottak segítséget egy-egy munkaterület elvégzésében; valamint pártoló tagjai, akik pénzádományukkal támogatták a szerzetesközösséget.

A Missziótársulat élete két év alatt teljesen kibontakozott. A munkakörük is kiszélesedett: délutáni foglalkozásokat, azaz patronázsokat tartottak munkásnőknek és gyermekeknek; a cselédek, üzleti alkalmazottakat, diákokat különböző egyesületekbe tömörítettek; bűnt elkövetett fiatal lányoknak a javító-nevelésével foglalkoztak; árvaházat tartottak fenn; fogházmissziós tevékenységet végeztek; misszióházakat nyitottak; népkonyhát hoztak létre; hajléktalanoknak szállást biztosítottak; betegeket látogattak, sebesült katonákat ápoltak. Az országhatáron kívül Délvidéken, Erdélyben, Kárpátalján Felvidéken is voltak házaik, valamint amerikai magyarok között is végeztek szociális jellegű munkát.

Az ország megcsonkítása a trianoni békediktátum (1920. június 4.) a Missziótársulatnak is súlyos károkat okozott, hiszen elveszítették a határon túlon lévő munkaterületeiket.

1920-22 között a Missziótársulat főnöknője, Farkas Edit megengedte a nővéreknek, hogy a politikai életbe is bekapcsolódjanak. Az egyik nővért, Slachta Margitot parlamenti képviselőnek is megválasztották. A főnöknő tulajdonképpen büszke volt a nővérek bátorságára és leleményességére, hogy a Szociális Missziótársulatnak része van egy keresztény kormány megalakításában. A főnöknőben azonban a bizonytalanság is fokozódott: vajon jól teszik-e a nővérek, hogy a politikai különbségek miatt mindennapos vitákba keverednek egymással és kívülállókkal; nem lenne-e helyesebb, ha a fővárosba tóduló menekültekkel foglalkoznának, intéznék a hadiözvegyek ügyeit és nagyobb odafigyeléssel nevelnék a hadiárvákat. Időközben erősödtek a politikai élet káros hatásai: a nővérek között is feszültségek jöttek létre, éppen ezért 1922-ben az új országgyűlési választáskor visszahívta a nővéreket a politikai élettértől és szigorúbb szerzetesi szabályzatot léptetett életbe. A nővérek közül ezt páran nem tudták elfogadni, megtagadták az engedelmisséget, sőt 1923-ban elhagyták a Szociális Missziótársulat kereteit és másik szerzetesi társulatba tömörültek.

A Szociális Missziótársulat és Szociális Testvérek Társaságának szétválásának folyamatát eddig csak, egyoldalúan, a Szociális Testvérek Társaságának történései feldolgozásában lehetett megismerni. A disszertációban kísérletet teszünk az 1923-as

események objektív bemutatására. A feszültség kibontakozásában négy fő okot vélünk felfedezni: 1.) különbség volt kit fogadjanak el az ország legitim uralkodójának (IV. Károlyt vagy Horthy Miklóst), 2.) sokaknak gondot okozott, hogy a főnöknő kérésére a politikai szerepet be kellett fejezni, 3.) módosultak a nővérek munkakörei, és 4.) a főnöknő a Társulat életében is szigorúbb szabályokat érvényesített. Farkas Editnek abban a történelmi helyzetben, ami számos krízishelyzetet produkált, volt lehetősége a szabályzattervezeten változtatni, a nővéreknek az engedelmesség erényét kellett volna gyakorolniuk.

A Missziótársulat tevékenysége 1923 után fellendült. Újabb feladatokat is felvállaltak, varrőüzemet alakítottak ki, nyomda és könyvkötő műhelyt indítottak. A nővérek a határon belül minden nagyobb városban megtelepedtek, de jelen voltak kisebb falvakban, sőt tanyákon is. A Missziótársulat fénykorában a 250 elkötelezett nővér mellett mintegy 10.000 kültag, számtalan pártoló tag és jótevő segítette a szociális ellátottságot. A szervezőmunka terebélyesedett, asszonyszövetségeket, ifjúsági mozgalmakat hoztak létre, hangsúlyozták a világi keresztények szerepét is, egyre többeket vontak be a szociális feladatokba.

A Szociális Missziótársulat végleges szabályzatának kialakulása 33 (1908-1941) évig tartott és ezalatt az idő alatt folyamatosan érték a társulatot lelki hatások, a külső változások, egymásnak ellentmondó egyházi javaslatok, amelyek megnehezítették a végleges konstitúció elfogadását.

A Missziótársulat alapítása 1908. november 19-én, Szent Erzsébet ünnepén történt. Ekkor elfogadott konstitúció még nem volt, de a már – társulat életének kezdetét megelőzően is – létezett egy szabályzattervezet, amelyet Farkas Edit állított össze.

Az első komoly szabályzattervezet Mázy Engelbert pannonhalmi bencés szerzetes, alkotta meg, amit *Directorium Spirituale*-nak nevezett el. Fischer Colbrie Ágoston, kassai megyéspüspök a *Directorium Spirituale* alapján 1911-ben engedélyt adott a nővéreknek, hogy szociális munkával hivatásszerűen foglalkozzanak.

Farkas Edit szerette volna, hogy a Missziótársulat jobban kapcsolódjon a bencés szerzetesekhez, de a pannonhalmi főapátok, a főnöknő ezen kérését nem teljesítették.

A bencések visszautasítása és a nővérek közötti feszültség csökkentése érdekében Farkas Edit 1923-ban új, szigorúbb, jezsuita jellegű szabályzatot az úgynevezett *Summarium*-ot léptette életbe. A nővérek közül néhányan még kipróbálni sem voltak hajlandók az új konstitúciót, ezért ők elhagyták a társulatot.

Az alapító azt várta, hogy az új szabályzat alapján hamarabb kap a szerzetesi közösség végleges püspöki jóváhagyást, de nem így történt.

Végül Farkas Edit több szerzetesrend szabályzatának áttanulmányozásával és Serédi Jusztinián bíboros segítségével alkotta meg 1932-ben azt a konstitúciót, amiben jelen van a bencés hatás, a jezsuita lelkeség és a hivatásszerű szociális munka. Ez lett a Missziótársulatnak ideiglenesen, majd 1941-től véglegesen jóváhagyott szabályzata.

A Szociális Missziótársulat 1950-től, a szerzetesrendek szétszórásától, tevékenységét nem folytathatta, házaikat államosították. A nővérek világi munkahelyeken, plébániai közösségekben, családoknál helyezkedtek el, de legfontosabb feladatukról még ezeken a méltatlanabb helyeken sem felejtkeztek el: szolgálták a rászorulókat és dolgoztak önmaguk valamint mások üdvössége érdekében.

A rendszerváltozást követően a nővérek visszaigényelték házaikat, visszaköltöztek az anyaházba, és bár létszámbelileg megfogyatkozva, de lelkesedésben meg nem törve együttes erővel kapcsolódtak be szociális tevékenységekbe, intézményeik fenntartásába.

A Szociális Missziótársulat jelenleg kis számú közösség, de ugyanúgy hordozza célkitűzéseit, eszméit, mint a Társulat fénykorában. A nővérek szolgálják egymást, dolgoznak a rend fennmaradásáért, lelki vigaszt nyújtanak. A nap bizonyos óráit szentmisével, továbbá közös imádsággal szentelik meg és ma is vallják, amit Farkas Edit tanított: egy a szükséges, a lelkek üdvössége. A Szociális Missziótársulat tagjai a jövőképüket illetően szintén a főnöknőnek vallják egy másik gondolatát: Az mellékes, hogy kicsi vagy nagy, feltűnő vagy rejtett fényforrások vagyunk-e, a lényeges csak az, hogy világítsunk, mert ez a mi feladatunk.

Ma a nővérek, a kültagok és a világi munkatársak öt intézményt működtetnek. Farkas Edit Szeretetotthon (Bp. Krisztina körút Anyaház); Názáret Leányai Kollégium (Bp.,

Tusnádi utca); Bethánia Napközi-otthonos Óvoda (Szikszó); Bethánia Szeretetotthon (Szikszó); Farkas Edit Római Katolikus Szakképző Iskola és Kollégium (Keszthely).

A Farkas Edit Szeretetotthon a Krisztina körüti anyaházban lett kialakítva. Eleinte 40 idős ember számára tudtak helyet biztosítani, amit egy pályázat segítségével további 60 apartmannal bővítettek. A szociális Missziótársulat nővérei egy épületben laknak az idősekkel, így beszélgetésekkel, lelki gondozással jótékonyan hatnak az öregekre.

A Názáret Leányai Kollégium (XII. kerület Tusnádi utca) a rendszerváltozás (1989) előtt a Missziótársulat központi anyaházának funkcióját töltötte be. Amikor a nővérek eredeti házukat visszakapták, akkor a Tusnádi utcai épületet kollégiumnak átalakították, ahol 20 felsőoktatási intézményben tanuló lánynak adnak szállást.

A Bethánia Napközi-otthonos Óvoda valamint a Bethánia Szeretetotthon Szikszón, Magyarország északkeleti falujában található. Az épületben eredetileg nevelőotthon majd árvaház volt. A kommunista időszakban csirkekeltetőnek használták. A rendszerváltás után az épületet rendbehozták. 1995 óta áll fenn az óvoda, ahol négy csoportszobában, 95 gyermek nevelésével foglalkoznak. Az idősothton (szeretetház) működése 1999-ben kezdődött és 48 öreg ember gondozását vállalják.

A Farkas Edit Római Katolikus Szakképző Iskola és Kollégium Keszthelyen található. Az intézmény élete 1991-ben kezdődött, ahol vendéglátó, illetve szociális gondozó képesítést szerezhetnek a diákok.

Az Ottokár Hadiárvaház ma már nem a Missziótársulat intézete, hanem a Dévai Szent Ferenc Alapítvány tartja fenn, mint Élet Házát. Ebben a csobánkai házban az I. világháború után 90 árva gyereket neveltek. 1950-1995 között az épületegyüttes az Állami Gyógypedagógiai Intézetnek adott otthont. 2007 januárjában Missziótársulat lemondott az ingatlan használatáról, és átadta a gyermek lélekmentés céljára. A felújítása óta „Élet Háza” néven nevelőotthonként és lelkigyakorlatos házként működik.

A Szociális Missziótársulat jövőjét tekintve, kijelenthetjük, van létjogosultsága a Missziótársulat tanításának, intézményei fennmaradásának. A Missziótársulat legfőbb pártfogója, Prohászka Ottokár mondta: „»manus Dei nihil aliud,« »Isten keze semmi más«, ez az, ami létrehozta a Társulatot és tartja fenn 106 éve, és reméljük élteti még a továbbiakban is.

Befejezésként minden szerzetes meghatározó feladata, hogy egész életét odaadja az Istennek. Amikor Assisi Szent Klára elment Szent Ferenchez, Ferenc megkérdezte tőle Miért jöttél? Klára válasza örök időkre érvényes marad: „Istenért!”- csupán ennyi volt a felelet. A Missziótársulat nővérei is Istenért vállalták a szerzetesi életformát, hármasságukat és a testvéri közös életet. És Isten egyedül elég! Isten maga a szeretet. Szeretni lehet utolsó leheletig. A Missziós nővér utolsó mosolyát is megoszthatja, ettől szociális és ettől missziós.

Jézus tanításából adódóan az Egyháznak mindig kötelessége volt és lesz is a szegények szolgálata, a krízishelyzetbe kerültek támogatása, a társadalmi egyenlőség előmozdítása. A Missziótársulatnak felülmúlhatatlan érdeme van abban, hogy rádöbrent, nem egyéni akciókat kell végrehajtani, hanem hosszú távon és társadalmi szinten³ kell a segítségnyújtást megvalósítani. A Missziótársulat kezdetétől fogva és ma is a szegényekhez, szerencsétlenekhez és erkölcsi nyomorban lévőkhöz fordul. A felebarát szolgálata minden nemzedéknek szóló, örök érvényű parancs, amit minden korban, így ma is meg kell valósítani. A Missziótársulat a szegények, idősek, erkölcsi nyomorban lévők szolgálatát intézményekkel⁴ látja el.

A Szociális Missziótársulat példát mutat a mások iránti szolgálatra. Eddig is volt és ma is van bátorsága felkarolni a társadalom perifériájára szorult csoportokat: munkásokat, egyszerű embereket és ami a nő a család és a gyermekvédelem intézményes szolgálatában megvalósítható. Támaszt nyújt azoknak, akiknek kicsi az önbecslésük, akiket sokan lenéznek. A Szociális Missziótársulat odafordul a képzetlenekhez, ami legtöbbször szegénységgel is párosul. Ezt a karizmáját a jövőben sem fogja elveszíteni.

A mai liberális áramlatok az élet kezdetén és végén élőket fölöslegesnek tekintik. Gazdasági szempontból is hátrányosnak tartják, mert ők még vagy már termelnek anyagi javakat. Elfogadhatónak vélik a hátrányos, vagy rosszul fejlődő magzatok elpusztítását valamint az idősek halálba segítését.

³ Külön ki kekk emelni, hogy *társadalmi szinten*. A szegények szolgálata mindig is jellemezte az Egyházat. A Szociális Missziótársulat különlegessége abban rejlik, hogy nem elszigetelten, hanem széles körben karolta fel a testi vagy lelki nyomorban lévőket, mindig tudott megújulni és a kor igényeihez alkalmazkodni.

⁴ A Szociális Missziótársulathoz hozzátartoznak az intézmények. Intézmények nélkül a feladat meghatározhatatlan. Az intézmények maximális ellátása, anyagiakkal, és erkölcsi színvonallal történő megtöltése egyre nagyobb teher, de ugyanakkor pontos munkavégzés behatárolásához szükség van a keretekre. A társadalmi szintű segítségnyújtás is feltételezi a intézményes hátteret.

A Szociális Missziótársulat felkarolja az élet perifériáján lévőket. A Csobánkai „Élet-háza” ingatlanegyüttest, az eredeti elképzelés alapján, azért adta a dévai Szent Ferenc Alapítvány tartós használatára, mert ezzel is ki akarja fejezni, hogy segíti a szülés előtt vagy szülés után lévő asszonyokat, esélyt adnak minden megfogant életnek. Az időseket szeretetházaiba fogadja be, ahol külön apartmant biztosít az öregeknek, földi életük hátralévő idejében ellátásukról, ápolásukról és a halálba való felkészülésükről gondoskodik.

A mai szellemiség számára a kisgyermek sem kívánatosak, mert állandó törődést igényelnek, ráadásul pénzbeli hasznot sem hajtanak. A kicsinyek semmit sem hoznak, hanem mindent: időt, energiát, odafigyelést, támogatást csak visznek.

A Szociális Missziótársulat az apró gyerekekben a jövő nemzedékét látja, éppen ezért nevelésükbe óvoda fenntartásával kapcsolódik be, örömtelivé teszi a mindennapjaikat, segít az apróságoknak, hogy szép élményekkel gazdagodjanak, másik emberre figyelő felnőtté válhassanak.

A szabadelvű ideológiák az önzésre tanítanak. Úgy vélik az érvényesülés csak a másik elnyomásával lehetséges. Kibontakozási lehetősége annak van, aki gátlástalanul tud, – akár a másik kárára is – cselekedni. A szabadelvű ideológia a test bálványozását is sugallja. Arra tanít, hogy vég nélkül keressük a gyönyört, hajszoljuk az élvezeteket.

A Szociális Missziótársulat számára meghatározóak a keresztény alapelvek. Világi szemlélet helyett, jézusi módon gondolkodik. Jelmondata: „egy a szükséges”: a lelkek üdvössége. Arra nevel: öröme annak lesz, aki a másikkért él és felebarátjainak szolgál. Tudomásul kell venni, a test épsége fontos, de a lélek ártatlansága még lényegesebb. A boldogságot az nyeri el, aki fegyelmezetten él, aki a földi cselekedeteit az örök élet elnyerésének reményében végzi.

Az egyszerű emberek felkarolása folyamatos kutatómunkát igényel. Az ilyen családokból származó gyerekek, a személyes anyagi valamint tanulmányi segítség és biztatás hatására magasabb szintű iskolai végzettséget szereznek, értelmiségiekké is válhatnak. Az ő utódaik szintén nagy műveltségre tehetnek szert, így ők kikerülnek a műveletlenség és a nincstelenség köréből. Ha egy intézmény továbbra is szegényekkel akar foglalkozni, akkor folyamatosan, újabb és újabb egyszerű családokat kell megtalálnia és segítenie.

A Szociális Missziótársulat napjainkban is szakiskolát tart fenn sajátos nevelési igényű, tanulmányaikban elmaradott középiskolás korú fiataloknak Keszthelyen. Ebbe az oktatási intézménybe járó gyermekek által minden évben újabb és újabb kis műveltségű, egyszerű szülőkkal találkozik. A diákokat a szorgalmas tanulásra, erkölcsös és fegyelmezett életre, valamint közösségi szellemre készíti fel; a szülőket –a tanulókon keresztül– a családi élet és otthoni környezet megbecsülésére és a mindennapi munkavégzésre buzdítja.

Hazánkban a katolikus iskolák és gimnáziumok nem hozták meg (eddig) azt az eredményt, hogy vallásukat megingathatatlan módon megtartó fiatalokat neveljenek. Az érettségi után az ifjak gyakran felhagynak a napi vallásgyakorlattal, egyetemista társaikkal gyakran méltatlan tevékenységekbe keverednek. Legtöbb esetben csak a saját család alapítása és a gyermekeik nevelése fordítja őket ismét vissza az Egyház felé.

A Szociális Missziótársulat, nem alapított gimnáziumokat, hanem a mai kor igényeihez igazodva, kollégiumot hozott létre közép- és felsőoktatásban tanuló lányok számára, ahol kis közösségben, személyes vezetéssel, igényes kollégiumi programokkal, fegyelmezett életvitellel tudják segíteni a diákok elköteleződését az Egyház iránt.

A technikai újdonságok megjelenése az ember mindennapi életét átalakítja. A mobiltelefon, számítógép a személyes találkozások számát csökkentik, virtuális világba helyeznek bennünket, az egymással eltöltött délutáni vagy esti beszélgetések lassan teljesen megszűnnek.

A Szociális Missziótársulat elfogadja az elektronikai berendezések által nyújtott funkciókat. Tudatában van annak, hogy ezek csak eszközök, amelyek nem helyettesítik a közvetlen megbeszéléseket, hanem elősegítik a személyes találkozás időpontjának optimális megválasztását. A mindennapi munka elvégzése mellett törekszik arra, hogy életüknek kiemelt része legyen az egymással töltött idő, fontosnak tartják a személyes beszélgetéseket, intézményeik látogatását, rászorulókkal közvetlen érintkezés gyakorlatát.

Farkas Edit szociális szempontból fényévekkel megelőzte a korát. Intézményeket alapított, hogy társadalmi szinten tudjon segítséget nyújtani. Jelszava az „egy a szükséges” mellett az „Egység”, „hűség”, „fegyelem” időtállóknak bizonyulnak.

Az egységre ma különösképpen kell törekedni, amikor családok esnek szét, nemzedékek között gyakran áthidalhatatlannak tűnik a szakadék, gyerekek, sőt alkalmanként még a házaspárok is külön szobát igényelnek maguknak. A fiatalok nem bírnak, nem akarnak egy lakásban élni a szüleikkel. Társadalmunkat jellemzi, hogy fizikailag közel vagyunk egymáshoz, csupán vékony falak határolják el az embereket, de lelkileg eltávolodtunk a másiktól.

A hűség a mai világ szerint elavult. A házaspárok – ha egyáltalán hivatalosan is összekötik az életüket – nem tartják fontosnak a sírig való kitartást. Az utóbbi évtized jellemző vonása, hogy félünk az elköteleződéstől, kapcsolataink távlat nélküli, rövid ideig tartó érintkezésekké csökkennek. Korunk paradoxonja, hogy képesek vagyunk a mobilszolgáltatókkal kettő, a hitelt nyújtó bankokkal meg akár húsz éves hűségnyilatkozatot is aláírni, de a másik emberrel félünk a hosszú távú együttműködéstől.

A fegyelem szintén elveszett az életünkből. Fegyelmezetlen, szétszórt gyerekekkel, ifjakkal vannak tele az iskoláink, munkahelyeink, akik nem képesek parancsolni pillanatnyi vágyaiknak. Ma az ember mindent azonnal szeretne, várni nem tud. Amit meglát, vagy érzékszerveivel felfog, azt azonnal birtokolni is akarja.

Végezetül, a *Gaudium et spes* kezdetű Egyház és a mai világ viszonyáról szóló lelkipásztori konstitúció írja: „Az emberi tevékenység kiindulópontja és célja is, az ember. Ő ugyanis, amikor dolgozik nemcsak a tárgyakat, és társadalmat alakítja át, hanem saját magát is tökéletesíti; sok mindent megtanul, fejleszti képességeit, kilép önmagából, sőt önmaga fölé emelkedik. Ez a gyarapodása, ha jól megfontoljuk, sokkal nagyobb érték, mint a maga körül felhalmozódó vagyon. Az ember az által értékes, ami ő maga, nem pedig az által, amije van.”⁵

⁵ GS 35